

Udržitelná Praha do škol

Všímej si, zapoj se, změň!

Metodický list k 9. cíli udržitelného rozvoje OSN

KDYŽ TECHNOLOGIE KLAMOU

Prakticky si vyzkoušíme rozpoznávání dezinformací v digitálním prostředí. Prozkoumáme rizika spojená s umělou inteligencí, jako jsou deepfake či cílená manipulace, a budeme rozvíjet kritické myšlení i návrhy ochranných opatření na úrovni jednotlivce i společnosti.

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G

45
minut

skupinová
práce

vzdělání

CÍLE

Žáci a žákyně rozliší informace od dezinformací. Uvědomují si rizika spojené s AI (deepfake, voice cloning, cílená manipulace) a rozvíjí kritické myšlení při práci s digitálním obsahem. Navrhnou ochranná opatření na úrovni jednotlivce i společnosti.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

- + Informatika
- + Člověk, jeho osobnost a svět práce
- + Člověk a společnost

POMŮCKY

tři stanoviště s tablety nebo notebooky, připojení k internetu, papíry, psací potřeby

EVOKACE

Pólovací aktivita. (10min)

Žáci se rozestaví do prostoru třídy (chodby), kde na jednom konci je DŮVĚRYHODNÉ a na druhém NEDŮVĚRYHODNÉ dle toho, jak věří (souhlasí) s následujícími tvrzeními:

- „Viděl/a a slyšel/a jsem to na videu na TikToku.“
- „Psali to v novinách.“
- „Přišla mi ta informace e-mailem.“
- „Říkali to kamarádi.“
- „Psali to v odborném časopise.“

Otázka ke evokaci

- Co by tě přimělo pochybovat?

VÝZKUMNÁ AKTIVITA

Žáci po skupinkách putují po stanovištích, kde každé stanoviště je plné informacím (viz příloha lekce) a jejich úkolem je kriticky tyto informace zhodnotit. Stanoviště je možné zdvojit, na každém stanovišti odpoví na otázky (25min):

Je to, co vidíte reálné/pravdivé? Proč ano – proč ne?

Jak to může poškodit nebo dokonce ublížit jednotlivci/společnosti?

Stanoviště 1: Deepfake & DeepVoice

Žáci a žákyně pracují na tabletu s ukázkami (video, audio, popis kauzy).

Stanoviště 2: AI a dezinformace

Krátké texty nebo screenshoty: automaticky generované články, falešné profily na sítích, cílené politické reklamy.

Stanoviště 3: Bezpečnost vs. inovace

Případové studie: rozpoznávání obličejů na veřejnosti, AI ve školách a firmách, sledování uživatelů „pro jejich bezpečí“.

LEKCE / KDYŽ TECHNOLOGIE KLAMOU

VÝZVA K AKCI

Staňte se obránci reality. Skupiny si vyberou jednu hrozbu (deepfake, AI podvody, dezinformace) a vytvoří výstup pro veřejnost: krátké varovné video nebo plakát obsahující checklist: Jak poznat, že mě někdo manipuluje? Sdílejte ho fyzicky ve škole nebo on-line. (10min)

Poznámka pro vyučující: Můžeme žákům a žákyním připomenout, že je možné využít zpětné vyhledávání (nejen textu, ale i obrázků), ověřit informace a shrnout si: Kdo a proč to napsal? Kde to bylo publikováno (médiu, sociální síť)? Jaké jsou zdroje informací?

OTÁZKY K REFLEXI

Kdo by mohl mít zájem tyto dezinformace tvořit?

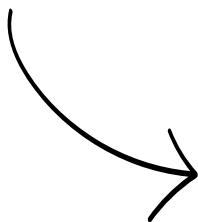
Co je dnes silnější: pravda, nebo emoce?

AKCE

Veletrh vědy – červen 2026, Týden inovací – říjen 2026

ODKAZY A ZDROJE

- Fakenews, DeepFake a Hoaxy: <https://o2chytraskola.cz/clanky/medialni-gramotnost/fake-news-deepfake-a-hoaxy/hoaxy-aneb-proc-nas-bavi-si-na-netu-vymyslet>
- Zvol si info: <https://zvolsi.info/>
- Manipulátoři.cz: <https://manipulatori.cz/>
- Demagog.cz: <https://demagog.cz/>
- Kybertest: <https://www.kybertest.cz>

PŘÍLOHA / KDYŽ TECHNOLOGIE KLAMOU

Příklady DeepFake videí

- Deepfake Queen: 2020 Alternative Christmas Message: <https://www.youtube.com/watch?v=lvY-Abd2FfM>
- Deepfake video of Volodymyr Zelensky surrendering surfaces on social media: <https://www.youtube.com/watch?v=X17yrEV5sl4>

Poznámka: Vídeje je třeba pouštět v režimu kina, aby byl skryt název a nastavit smyčku. Případně lze stáhnout (služba Premium).

Více zde: <https://o2chytraskola.cz/clanky/medialni-gramotnost/fake-news-deepfake-a-hoaxy/jsou-deepfakes-nebezpecim-nebo-nevinnou-zabavou>

Příklady dezinformací vytvořené AI

Sněhová apokalypsa na Kamčatce

Prima COOL
21. ledna v 9:30 · 🌐

Tohle vypadá jako AI, ale není. 🤖

Kamčatku zasáhla extrémní sněhová bouře a v hlavním městě Petropavlovsk-Kamčatskij, Snih tam místy dosahuje až 12 metrů.
Město je ochromené, doprava stojí, školy zavřené. ❌

A bohužel už jsou hlášeny i nejméně dvě oběti, které zavalil snih ze střech. 🚑

Zdroj: DW.com
#primacool

555
235 komentářů 108 sdílení

👍 To se mi líbí 💬 Okomentovat ➦ Sdílet

zdroj:

<https://www.facebook.com/primacool/posts/pfbid021oFFpddoQAKRgBD8XxYcEBs27bSetTQDAvd2tMuc74gV1PzhmpcVD7y8L1xc5opml?rdid=g5ykHt7ITsvH8wli#>

Více zde: <https://manipulatori.cz/apokalypsa-ze-snehu-videa-z-kamcatky-jsou-casto-upravena-umelou-inteligenci-a-zneužívána-k-popírání-klimatické-změny/>

Dar v Kyjevě

Zuzana Majerová
16. ledna v 20:41 · 🌐

Lokaj...

!! Edit: Pokud je fotka opravdu vytvořená v AI (což tvrdí pouze partička pár Pirátů, co si říkají „manipulátoři“) nic to nemění na faktu, že se jako lokaj chová. Stačí si přečíst, co na UA zase nasliboval od nás bez nás...

4,5 tis.
2 624 komentářů 326 sdílení

👍 To se mi líbí 💬 Okomentovat ➦ Sdílet

zdroj: <https://www.facebook.com/zuzanamajerova.cz/posts/pfbid02elwTnZhBQwqCnDCZF3UxpEb8BtbAxELUG9QLhkkrv2TZF5oixsEbNZ2KyFC9mDYL?rdid=R7WYFjuYWMGzliB#>

Více zde: <https://manipulatori.cz/neexistujici-dar-v-kyjeve-socialni-site-siri-ai-snimek-z-navstevy-prezidenta-pavla/>

Příklady k inovacím a bezpečnosti

- Policie našla muže technologií rozpoznávání obličejů. Jde o porušení práv, uvedl Štrasburk: <https://www.ceska-justice.cz/2023/07/policie-nasla-muze-technologie-rozpoznavani-obliceje-jde-o-porueni-prav-uedl-strasburk/>
- Policie dočasně vypnula systém identifikace obličejů na ruzyňském letišti: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-docasne-vypnula-system-identifikace-obliceju-na-ruzynskem-letisti-363584>
- Některé fakulty vysokých škol ruší kvůli AI bakalářské práce: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nektare-fakulty-vysokych-skol-rusi-kvuli-ai-bakalarske-prace-369624>

Udržitelná Praha do škol

Všímej si, zapoj se, změň!

KDYŽ TECHNOLOGIE KLAMOU

Autorka lekce Kateřina Kadlecová

Lekce rozvíjí všechny klíčové kompetence
a je v souladu s RVP ZŠ a SŠ.

O Charitě Česká republika

Charita Česká republika se významně podílí na naplňování **Cílů udržitelného rozvoje** prostřednictvím sociálních a zdravotních služeb, vzdělávání a ochrany životního prostředí, a to jak v ČR, tak v zahraničí.

Díky **globálnímu vzdělávání a osvětě** zvyšuje povědomí o udržitelném světě spolu s pedagogy, pracovníky s mládeží, mladými lidmi a dobrovolníky.

O Young Caritas

V Young Caritas **vybízíme** k aktivnímu globálnímu občanství a usilujeme, aby se udržitelnost stala běžnou součástí našich životů.

Rozvíjíme sociální vnímavost a spoluodpovědnost mladých lidí vůči svému okolí.

Podporujeme dobrovolnictví a vytváříme příležitosti pro zapojení do komunitních projektů.

